

Kvart

duben 1994

SOKOLSKÝ LIST

T.J. SOKOL MELBOURNE

497 QUEENSBERRY ST.,

NTH. MELBOURNE, VICTORIA 3051

František Antonín Váňa

B.E.M. - O.A.M.

18.12.1916 - 31.3.1994

Večer na Zelený čtvrtek mi bylo velmi smutno. Zemřel František Váňa. Udatně se bránil těžké nemoci, na Velikonoce však došlo k nevyhnutelnému konci. Když jsem byl za ním v nemocnici, o jeho nemoci jsme vůbec nemluvili, jako vždy se živě zajímal, co se děje v krajském životě a jak se vyvíjí situace v Čechách. Při odchodu mi pak znenadání řekl: "Při narození dostáváme do vinku jen jednu jistotu, že jednoho dne bude konec". Podívali jsme se na sebe a oba jsme věděli.

V lednu 1950 pouťorový emigrant František Váňa, když krátce před tím dorazil přes evropské uprchlické tábory do Melbourne, rozeslal oběžník, že hodlá ještě s několika přáteli vydávat noviny pro české a slovenské exulanty žijící v Austrálii. Tak se Hlas domova octl na světě a po dalších 29 let se dostával zcela pravidelně každých čtrnáct dní do rukou dychtivých čtenářů, vyšlo 725 čísel s více než 7 tisíci stránkami zaplněnými zprávami z Československa, o totalitním útlaku, informacemi o demokratickém exilu a exulantech rozprášených po celém západním světě. Hlas domova představoval jedno z mála spojení, které zejména v padesátých letech existovaly pro

Čechy a Slováky, kteří opustili svou vlast. František Váňa vydával noviny, které odrážely citění a názory čtenářů, byly to pro něj tři desetiletí obětavé a nezištné práce spojené s nemalou sebekázní a odříkavostí. Sledoval dva cíle - přispět k znovunastolení svobodného a demokratického systému v zemi, z které ho vyhnal komunismus a objektivně informovat a morálně podporovat ty, kteří s ním sdíleli vyhnanství. Hlas domova měl čtenáře nejen v celé Austrálii, měl odběratele od Grónska po Antarktidu. Obsah Hlasu domova odrážel vlivy místní, časové i osobní, František Váňa úzkostlivě dbal na jazykovou úroveň a stylistiku. Tak napomáhal udržovat správnou češtinu i u krajanů, kteří neměli možnost mluvit česky.

Pavel Tigrid, dnešní ministr kultury v ČR a po 40 let Váňův exilový soupeř, prohlásil, že bez Hlasu domova jako historického pramene se neobejde žádná studijní práce zaměřená na české a slovenské exulanty.

Vedle vydavatelské činnosti a rozšiřování hodnotné emigrantské literatury se František Váňa setkával téměř denně s žádostmi, které neměly s novinářskou prací nic společného, vždycky se snažil vyhovět. Od roku 1980, kdy se v Austrálii změnila přistěhovalecké zákony, zejména v Melbourne umožnil František Váňa usazení desítkám čerstvých uprchlíků a jejich rodinám.

Za tuto činnost, která nemá v českém exilovém hnutí v Austrálii obdobu, byl oceněn jak Britským společenstvím národů (British Empire Medal), tak australskou vládou (Order of Australia Medal). Jedno z největších zadoštíření mu dala návštěva rodné země po čtyřech desetiletích odloučení a když se tehdy procházel po Národní třídě, která byla vyzdobena exponáty připomínajícími seřvesení totalitního režimu, se sevřením srdce se zastavil u poutače, na kterém byla velkoformátově reprodukována jedna z titulních stránek Hlasu domova. Praha si byla vědoma jeho celoživotního úsilí opět žít svobodně!

František Váňa neměl rád velká slova, byl to skromný člověk a při úplném využití pracovního dne, neděle a svátky vlastně neznal, si vždy našel čas na setkání spřáteli. Jak si uspořádal rodinný život mi dodnes zůstalo záhadou, jeho rodina musela mít velké porozumění a bez tohoto zjištění se nemůžeme při této vzpomínce obejít. Když se jeho rodina po úmrtní zprávě sešla, jeden z mladých Váňů obrátil oči vzhůru a prohlásil: "Táta nebude dnes spokojen, zjistí, že Pán Bůh nemluví česky". Osobně si nejsem tak jist, v každém případě se Franta tam nahoře setkal s těmi, s kterými v exilu spolupracoval a kteří ho předešli a s kterými nikdy jinak nemluvil než česky a pak - s Pánem Bohem se jistě domluví, oba dobře rozumějí řeči humanity, snášenlivosti, svobody a pomoci bližnímu.

Na rakví pokryté československou vlajkou byly dva věnce, jeden tam položila jeho rodina a druhý vláda České republiky. V doprovodu tklivého violoncella ti, kteří se přišli s Františkem Váňou rozloučit, tlumeně zazpívali jako když šumí bory "Kde domov můj" a "Nad Tatrou sa blyská". Lépe se vlastně život tohoto neobyčejného člověka nemohl uzavřít. Po pohřebním obřadu došlo ke smutečnímu setkání přátel tak, jak si zesnulý přál, na jeho farmě, v přírodě na okraji Melbourne. To bylo místo, kde se v posledních letech cítil spokojen a šťasten, vysázal tam borovicový les.

M. Ondrášek

Návštěva ministra zahraničí Zieleniece v Austrálii.

21. duben 1994, Canberra

Je deset hodin ráno, jsem na Fairbain, základně australského letectva, a čekám na přilet letadla typu Antonov 62, které tentokrát nebude plné sovětských parašutistů jako v osmašedesátém roce, ale přiveze na dvoudenní návštěvu Austrálie ministra zahraničí České republiky pana doc. dr. Josefa Zieleniece.

Až na letišti jsem proto, že jsem dovezl z Melbourne několik beden knih o tropickém zvěrolékařství, věnovaných brněnské veterinární škole jedním z melbournských krajanů. Podafilo se nám pro ně najít místo na zvláštním letu.

Letadlo má zpoždění - hlášení z kontrolní věže říká asi padesát minut. Napěchovaný program návštěvy Canberry je tím ohrožen a všichni jsou nervózní. Stojím se skupinou zaměstnanců australského letectva před letištní budovou a hledíme směrem, odkud očekáváme přilet, a vždy, když se objeví letadlo, proběhne našim hloučkem vzrušení. An 62 je v Austrálii neznámý letoun a přípravy pro jeho přjetí byly vyjimečné. Odborník nás uklidňuje. Říká, že napřed letadlo uslyšíme.

Skutečně z východu je slyšet burácení tryskových motorů a přes nízké kopce na obzoru se přehoupl v oblaku černého kouře očekávaný Antonov. Hluk motorů silí a letadlo se dotýká přistávací plochy. Dlouho jede po zadním podvozku a když je v místě, kde obvykle letadla zastaví, slyším někoho zezadu polohlasem říkat "Down, down". Konečně letadlo zastavuje. Do konce přistávací plochy zbývá tři sta metrů. Všichni kolem chválí umění českých pilotů.

Za nesnesitelného řevu letadlo roluje na místo, kde pana ministra očekávají členové velvyslanectví. Konečně posádka vypíná motory a prohlížím si letadlo se známým označením OK. Sešlá červená a bílá livrej ČSA vedle naleštěného letadla Indického vojenského letectva nepůsobí nejlepším dojmem.

V poledne jsem pozván na oběd pořádaný ministrem zahraničí Evansem. Všechno mě zajímá. Pozvání na oběd do nového "Parliament House" pro mne není na denním pořádku. Trochu se obávám arogance některých českých lidí, kteří považují Austrálii za zemi druhé nebo třetí třídy. Můj strach není na místě. Je vidět, že se časy změnily. V jídelně "House of Representatives" se nás shromáždilo asi deset. Několik obchodníků, australský šéf odboru ministrstva zahraničí pro Evropu, profesor evropských jazyků na ANU. Se skleničkou džusu očekáváme příchod české

delegace z jednání. Jsou vedeni ministrem Evansem a my jsme postupně představeni ministru Zielenieci a ostatním členům jeho doprovodu.

Po připitcích českému prezidentovi a královně, ministr Evans poukázal na nesporné klady privatizace v Čechách. Projevil spokojenost s rozvojem obchodních styků mezi oběma zeměmi a upozornil na ojedinělé místo České republiky mezi bývalými socialistickými zeměmi v úspěšném přechodu k tržnímu hospodářství.

Ministr Zieleniec potom poděkoval za přijetí, připomenul Evansovu návštěvu Prahy v prosinci 1989, za které se australský ministr zahraničí "stal součástí sametové revoluce". Dále upozornil na to, že Austrálie se stala domovem tisícům českých občanů, ke kterým se vlast otočila zády. Po dalším připitku nám přinesli jídlo, které vypadalo velmi pěkně. Než všichni dojedli, oběd byl ukončen a delegace pokračovala v jednání.

Večerní recepce, pořádané velvyslancem České republiky Dr. Suchánkem, se zúčastnila část diplomatického sboru Canberry, krajané a členové delegace ministra zahraničí. Měl jsem možnost poděkovat panu ministrovi za vztah českých zastupitelských úřadů ke krajanům v zahraničí. Upozornil mě na to, že krajané jsou nejen součástí jeho ministerstva, ale dva se stali i členy vlády. Dal jsem panu ministrovi na památku na Austrálii přívěsek na klíče se znakem Československého Sokola v Austrálii. Měl jsem možnost promluvit se zaměstnanci ministerstva zahraničí, vesměs mladými lidmi nezatíženými minulostí. Všichni mluvili anglicky - perfekt.

Jaký rozdíl! Nikdo se neopil, ani jednou se nezpívalo "Za císaře pána" se salutováním jako za návštěvy soudruha ministra Chňoupků. Faux pas jsem se dopustil jenom já, když jsem oslovil jednoho z mladších členů ministrovské skupiny. Po vyměnění navštívenek jsem zjistil, že jeho jméno je Michal Lobkowicz. Pokušení napodobit poručíka Hamáčka z Černých baronů zabránilo jenom to, že jsem mu již tykal a tykáni je pro Čechy stále ještě připomínka soudruhování a ne znak přátelství jako v Austrálii.

Byl jsem dotázán, zda nechci financovat postavení přehrady i s turbínou kdekoli v Austrálii. Viceprezident Škody popřel, že automobilový průmysl v Čechách má sestupnou tendenci. Naopak byla to právě Škodovka, která jako jediná část Volkswagenu neprodělala. Viceguvernér České národní banky mě ujistil, že dopadení podvodníků, kteří poškodili jméno českého bankovníctví, budou potrestáni.

Druhý den ráno jsem poděkoval na velvyslanectví, děvčata mi dala na cestu do

uzlíčku buchy a vydal jsem se na zpáteční cestu. Na velvyslanectví Slovenské republiky, kde jsem se zastavil, mi pan velvyslanec Špilda předal několik balíků knih pro sokolskou knihovnu. Dříve patřily zaměstnancům Československého velvyslanectví.

Kroužil jsem několik desítek kilometrů po navzájem propletených kruzích dopravní sítě australského hlavního města. Konečně jsem našel ukazatel Melbourne 640, když jsem pak o pět kilometrů dál viděl Melbourne 642, znejistěl jsem. Vytrvalost přináší růže a na dalších ukazatelích začalo kilometrů ubývat.

Na závěr chci poděkovat prvnímu tajemníku českého velvyslanectví JUDr. J. Dufkovi. Čas jeho působení v Austrálii končí. Na velvyslanectví byl jmenovaný první postkomunistickou vládou a to se odráželo na spolupráci, které se mu od bolševických diplomatů dostalo. Z československých zastupců to byl on, kdo získal důvěru krajanské veřejnosti. Přeji panu Dufkovi hodně úspěchů v jeho dalším pracovním i soukromém životě.

Pavel Pospíchal

o o o

APOKALYPTIČNOST

V poslední době se záplavou jiných, zejména z angličtiny převzatých slov, do češtiny pronikl výraz "holocaust". Byl bych raději, kdyby tento pojem vůbec neexistoval, ve 20. století se bohužel bez něj neobejdeme, krutovládci našeho věku jej nesmazatelně zapsali do našeho slovníku. Robert Harris napsal román zvaný "Fatherland", jeho filmová verze se právě nyní natáčí v Praze. Jde o fikci, ve které Hitler vyhraje válku, Německo je pak řízeno reformovanými nacisty, kteří kamuflují vyvraždění evropských Židů, na místech koncentračních táborů vybudují krásná města a vesnice a těch několik mužů a žen, kteří apokalypsu přežili, prohlásí za senilní a dementní. Od ofenzivní nacistické ideologie se distancují.

Pravá hrůza Harrisovy neskutečnosti spočívá v tom, že je pravdivá a vskutku se stala - v Sovětském Svazu. Stalin vyhrál válku a úspěšně zastřel zmasakrování dvaceti milionů Rusů, Ukrajinců, Poláků, příslušníků baltských republik a jiných včetně Čechů a Slováků - mimo ty, kteří zahynuli následkem válečného konfliktu. Rusko je nyní řízeno novou generací "reformovaných komunistů", kteří byli akceptováni na celém světě a jsou všude vítáni s poctami. Dokumenty, svědčící o stalinských zločinech jako poprava 15 tisíc polských důstojníků s Katyni, likvidace krymských Kozáků, odvláčení protikomunistických

emigrantů např. z osvobozeného Československa v květnu a červnu 1945, úloha sovětských poradců v čsl. soudnictví s následnými tresty smrti a na doživotí nevinných Čechů a Slováků atd. atd., byly donedávna skryty v nedostupných archívech a celá tato skutečnost tabuizována.

Katastrofy působené Stalinem se odehrály ve stejném desetiletí jako Hitlerova genocida a někdy dokonce ve stejných ukrajinských a polských městech a vesnicích. Přes propagandu studené války svět o tomto mlčení a masakrování vcelku nevěděl. Historici a politologové, kteří upozorňovali na to, že Stalin vyvraždil miliony lidí, byli ještě před 6-8 lety pokládáni za paranoidní. Akademický svět převážně levicově orientovaný tuto masovou destrukci ignoroval anebo ojedinelé hlasy prohlásil za neseriozní. Ve východní Evropě nedošlo k soudním procesům zabývajícím se válečnými zločiny, a tak si Západ myslel, že to tam nebylo tak zlé. Lidová paměť nikdy nebude absorbovat Stalina tak jako Hitlera. To si připomínám, když sleduji vývoj v dnešním Rusku.

V. Donát

o o o

Z České republiky nám přišel dopis, který zkrácený otiskujeme:

KONFEDERACE POLITICKÝCH VÉZNŮ

120 00 Praha 2 Škrétova 6

Vážený bratře,

Bylo by velmi dobré dát dohromady jednak české usedlíky i české politické vězně. Snaž se založit pobočku, posílali bychom Vám zprávy z našeho prostředí, takže byste nebyli tak odříznutí od záležitostí domova. Podle stanov může být členem KPV i osoba, která před případným zatčením z politických důvodů musela opustit ČSR a požádat o politický asyl v jiné zemi. Členy jsou příbuzní pronásledovaných, takže vidíš, že možnosti jsou široké.

Nedávno na kongresu nejsilnější strany jsme opět podali návrh na novely určitých zákonů a i zákona o mimosoudní rehabilitaci č. 87/91 Sb., ve kterém se exulantům zabavený majetek nevydává. Sice si neděláme mnoho naděje, ale morální stanovisko nás nutí podniknout všechno, co je možné.

Srdečně zdravím

JUDr. Stanislav Drobný,
předseda KPV.

LETEM SVĚTEM

Na první stránce březnového Kvartu byl spáchán hrdelní zločin proti českému jazyku. Učívali jsme se, že podstatné jméno "polokoule" se skloňuje podle "duše", jaký je dnes vzor nevím, ale zcela jistě to slovo v šestém pádě končí měkkým i a nikoliv tvrdým y. Laskavý čtenář si ale jistě povšiml, že obsah i gramatika posledních čísel se podstatně zlepšily, řádění novinářského šotka by měla sokolská bdělost ale ještě podstatněji omezit.

Jestliže jsem u minulého čísla, musím vyslovit podiv, že v něm nebyla zaznamenána zpráva, že vedoucím českého vysílání et-nické rozhlasové stanice 3EA v Melbourne byl jmenován Václav Starý. Slyšel jsem několi pořadů, působily velmi příznivě, jak programově, tak prezentací a jazykovou úrovní.

Ing. Ivan Špilda, charge d'affairs velvyslanectví Slovenské republiky v Canbeře, otevřel v neděli 20. března výstavu Kathy Kovacsově v Národním domě. Výtvarnice vystavovala monumentální figurativní řezby do dřeva, někdy dřevo kombinovala s kovem. Tyto exponáty se mi líbily nejvíce, mám dojem, že odpovídají výtvarnému citění sochařky. Dále jsme viděli více méně nefigurativní plastiky s pokovovaným povrchem a pak velkoformátové obrazy - spíše studie pro trojrozměrné práce. Zajímavá výstava a chvályhodná iniciativa Sokola jak z hlediska kulturního, tak slovensko-české spolupráce a potvrzení, že naše soužití je možné bez třenic.

V Melbourne také probíhal multikulturní filmový festival. Český film nebyl zastoupen. Uvažuji zda bohužel či bohudík, např. filmem Corpus delicti bychom se nevyznamenal. Tak stejně filmem, který jsme viděli na SBS začátkem března, promítal se pod názvem Dědictví. Vyškovské a slovácké nářečí na mne působily mile, při častém používání vulgárních výrazů mi šel mráz po zádech, podle děje by se film mohl jmenovat "Alkohol a pohlaví jedině tě pobaví" a jestliže charaktery vystupujících postav poukazují na současný život v naší vlasti, pak nevím, zda se k ní máme vůbec hlásit. Jsem ale přesvědčen, že

nemůžeme tak zevšeobecňovat a film jen ukazuje předpojatost režisérky Věry Chytilové. Patřila mezi velká jména českého filmu kolem roku 1968 (spolu s Formanem, Kachyňou, Vláčilem, Jasným atd.), když ji posrpnový režim zakázal filmovat, odprosila Husáka zveřejněným dopisem, slíbila mu hory doly i s horákama, nedávno protestovala proti navrácení Barrandova právoplatným majetníkům a nyní se prezentuje tragikomedií ukazující mravní a společenskou labilitu venkovana, zkorumpovanost advokáta, debilitu lékařky, amorálnost mladé ženy, aroganci číšníka, atd. Depresivní film i když je prošpikován "legracemi".

Do Austrálie začínají jezdit soukromi turisté z České republiky, v hromadném zájezdu výlet stojí kolem 60 tisíc Kč, ti, kteří letí na vlastní pěst platí za letenku British Airways z Vídně přes Londýn do Sydney a zpět 28 tisíc Kč, to jsou 3-4 měsíční platy aneb roční důchod. Od jednoho z těchto turistů, kartografa zúčastňujícího se symposia v Melbourne, jsem dostal reprodukci Klaudyanovy mapy Čech z roku 1518.

Ve 23 zemích vychází v různých jazycích módní žurnál ELLE, nyní se na českém trhu objevila místní mutace, vedoucí redaktorkou je 23letá Helena Kateřina Fialová, pokládána za prototyp nové české ženy a nikoliv feministky, jak sama říká. Obsah české verze se příliš neliší od německé, italské, anglické či francouzské. Česká móda dosud nemůže konkurovat s Paříží nebo Milánem, ale časopis musí sehrát úlohu tento úkol uskutečnit. Antonín Herbeck, ředitel vydavatelství zdůrazňuje, že Praha byla finančním a kulturním centrem Evropy za Rudolfa II, tehdy "všechny cesty vedly do Prahy". Podaří se ELLE tuto historii zopakovat?

Sedmi Oskary čerstvě ověřený Spielbergův film "Schindlers List" stojí za zvláštní zmínku. Scénář byl zpracován podle knihy australského spisovatele Thomase Keneallyho, který se v roce 1980 vyptával na cenu aktovky v obchodě v Beverly Hills a tam mezi kufry a cestovními vaky poprvé slyšel o tisíci židovských vězňů, kterým nacistický továrník a bonvivant Oskar Schindler zachránil život. Schindler na nacistech vymohl, že koncem roku 1943 800 mužů a o něco později 300 žen a dětí bylo z Osvětimi přes Krakov dovezeno do Sudet, kolem 40 jich cestou zmrzlo. Z dobytčáků vyšli v Březové nad Svitavou a hnali je do Brněnce, kde pak se dočkali konce války za relativně přijatelných podmínek. Jak dokázal Schindler zmanipulovat strážné a celý příslušný aparát? To pak dalo podnět k napsání knihy. Majitel obchodu byl jeden z těchto

Hledá se žena ochotná hlídat
7 měsíčního chlapečka
ve Williamstownu.
Pondělí až pátek. Volejte George
na telefonu: 397 2770

zachráněných. Schindler pocházel ze Svitav (Schindlerovi tam nedávno odhalili pomník), po válce pak žil ve Frankfurtu a často navštěvoval Izrael, kde se mu dostalo vysokých poct, i když o pravých důvodech, proč chránil Židy se již nedovíme, byla to lidumilnost nebo podnikatelská ziskovost?

Do Melbourne přijela z Ameriky Betty Friedanová, měla zde řadu přednášek, televizních rozhovorů a akcí propagujících její knihy. Podle ní pokračující věk by neměl být přijímán jako období nevyhnutelného ochabování, ale jako bezprecedenční dobrodružství netušených dimenzí. Úplná samostatnost podle ní patří k základním předpokladům a "domovy důchodců" nepovažuje za šťastné řešení.

Slovenský operní zpěvák Peter Dvorský se pozvolna zařazuje do prozatím trojčlenné skupiny světových "megatenorů", svědčí o tom nedávno vydaný kompaktní disk, na kterém Dvorský zpívá velké árie z italských oper. Následuje tak úspěch svých krajanek - sopranistek Edity Gruberové a nedávno předčasně zemřelé Lucie Poppové.

Továrna zbrojního průmyslu ZTS Dubnica v roce 1988 zaměstnávala 15 tisíc dělníků, dnes 7tisíc, tento trend vede na Slovensku k velkému neklidu a obviňování Prahy, že tuto situaci zavinila. V Dubnici se neúspěšně pokusili o "překování mečů v pluh" zavedením výroby exkavátorů, tyto výrobky se prozatím

nemohou na světovém trhu prosadit. V Bratislavě kromě K-Martu dosud neexistuje žádný maloobchodní podnik západní proveniencie, v Praze se jimi jen hemží. Slovenská koruna ztratila vůči české měně 25% hodnoty.

Australské kolo Světové operní soutěže Placida Dominga proběhlo začátkem dubna v Melbourne, z několika set přihlášených zpěváků a zpěvaček vybrala komise Státní opery Viktorie 60

ČÍTAJTE ČASOPIS SLOVENSKO

ktory

- ✓ vychádza raz za dva mesiace
- ✓ vydáva Matica slovenská najmä pre Slovákov vo svete
- ✓ Predplatne A\$35

Nájdete v ňom ...

- ♦ 56 strán zaujímavého čítania o Slovensku - o jeho histórii, hospodárstve, kultúre, národných tradíciách, významných osobnostiach ale i o športe a prírodných osobitostiach
- ♦ 8 strán podrobného obsahu v anglickom jazyku

Využite skvelú možnosť poslať časopis naplnený serióznym obsahom a objektívnou žurnalistikou aj svojim blízkym v zahraničí

SLOVENSKO si môžete objednať priamo v Austrálii

TO: COLLINS BOOKSELLERS PTY LTD
Subscriptions Department
128 Exhibition Street Melbourne 3000

I wish to subscribe to SLOVENSKO
I enclose a cheque for [ ] \$35 - for one year
[ ] \$70 - for two years

NAME.....

ADDRESS.....

.....POSTCODE.....

sopranistek, tenoristů atd., z kterých pak vždy jeden z pěti hlasových skupin postupuje do semifinále do Vídně, finále se pak bude odehrávat v Mexiko City. Výběrového kola se úspěšně zúčastnila v Sydney žijící sl. Helena Šindelářová, která kromě jiného česky zpívala árii Rusalky "Měsíčku na nebi vysokém".

Při vládním projednávání volebních zákonů premiér České republiky navrhl, aby exulanti mohli hlasovat do Senátu. Bylo by to však polovičaté řešení při odepření volit i do Poslanecké sněmovny.

Posluchači rozhlasové stanice ABC FM si jistě povšimli, že známý hudební moderátor Jaroslav Kovaříček přestal od Velikonoc na těchto vlnách působit. Doufejme, že najde vhodné uplatnění k realizaci svého mimořádného talentu a bude i nadále propagovat českou hudbu.

V Praze začal vycházet měsíčník Český dialog, jde o soukromý časopis zaměřený na pozitivní kontakty mezi Čechy v exilu a ve vlasti. Jde vlastně o rozšíření Dialogu, který před třemi lety založil Petr Rada, který působil v Melbourne a v Sydney a po roce 1989 se vrátil do Prahy. Díky zájmu Odboru krajanských a nevládních styků Ministerstva zahraničních věcí byl zvýšen náklad a zlepšena obsahová stránka tohoto časopisu, v prvním čísle nás zejména zaujaly články Austrálie a Češi a o českém umění uprostřed Tasmánie.

Vězni v čs. nápravných zařízeních v době totality byli odškodněni částkou 30 tisíc korun za každý rok žalářování a byly jim přiznány všechny výhody účastníků prvního a druhého odboje. Byla jim zrušena limitní hranice důchodů. Vdovy po popravených v době totality dostaly jednorázově sto tisíc korun a byl jim přiznán důchod v nejvyšší výměře.

Filatelistickou kuriozitou je třikorunová známka se státním znakem - stříbrným lvem v červeném poli, ozdobeném lipovými listy a trikolorou. Známká má vyznačenou hodnotu Kčs 3, i když v České republice jednotka měny je nyní označena jako Kč.

Prostitutky lemující dálnice poblíž hranicních přechodů v severních Čechách pomalu mizí zásahem místních obecních úřadů. Řidiči při čekání na celní odbavení, které může trvat i dva dny, budou muset luštit křižovky anebo své trasy vést přes Amsterdam, kde nyní své služby nabízí několik set českých děvčat.

Od komunisty inscenovaného zázraku v Čihošti uplynulo 44 let, tamější kněz P. Toufar byl tehdy zatčen, nelidsky mučen a při výslechu zemřel.

o o o

MIMOŘÁDNÁ VALNÁ HROMADA Sokola v Melbourne

Pořad:

1/ Schválení žádosti o administrativní změnu ve smyslu legálního ustavení (From Companies Act 1961 to Associations Incorporation Act 1981) a vyplývající změnu v označení.

2/ V případě schválení, pověření člena výboru, nebo volba nového člena výboru do funkce dohlížitele na agendu vyplývající z nového administrativního stavu.

3/ Přijetí stanov požadovaných novým administrativním uspořádáním se zvláštním zřetelem na licenci umožňující prodávat alkoholické nápoje.

Účast všech členů nutná. Pokud se nesejde ve stanovenou dobu většina členů, valná hromada má právo rozhodovat s jakýmkoliv počtem přítomných.
Schůze se koná v neděli 22. května 1994, ve 2 hod. odpoledne.

Ve 12 hod. se bude prodávat oběd.

o o o

TEČKA ZA NÁVŠTĚVOU FRANTIŠKA VAJNARA

V Čapkově Historii dirigenta Kaliny říká Mistr: "...to člověk odklepe, něco křičí, kroutí očima a ukazuje rukama, tak to přece každý pozná, že to znamená mystický vzlet a vykoupení z takové té tíhy a bolesti života..."

Leč zabývejme se pro dnešek skutečnou osobností české hudby. V nejnovějším vydání International Who's Who in Music and Musicians Directory se pod hlavičkou VAJNAR František dočítáme, že se narodil 15. září 1930 ve Strašicích u Rokycan. Dále se uvádí, že na pražské konzervatoři studoval housle a dirigování, a že jako houslista v orchestru opery Národního divadla kariéru hudebníka i začal. Svoji dirigentskou dráhu však nastupuje v roce 1953 v Armádním souboru a pokračuje v ní působením ve Státním divadle Karlín a Ostrava. Od roku 1962 až do roku 1979 je angažován Národním divadlem jako dirigent a posléze v roce 1985 přebírá funkci šéfa opery. V letech 1979 až 1985 je šéfdirigentem Symfonického orchestru Československého rozhlasu v Praze. Slovník dále informuje o Vajnarově umělecké orientaci, o účasti na hudebních festivalech, o jeho rozsáhlé činnosti v roli hostujícího dirigenta v nejrůznějších zemích

světa a zahrnuje i přehled jeho nejvýznamnějších nahrávek.

O tom všem, a o umělecké dráze i osobních názorech si bylo možné a panem Vajnarem porozprávět přímo, neboť si velkoryse našel čas, aby na jedno odpůldne zaskočil i do Československého národního domu.

A pro nás pak ještě našel chvíli k dodatečné rozmluvě, soustředující se trochu více na problémy dirigentské.

Ptali jsme se například, v čem spočívá role dirigentova, jestliže výběr repertoáru závisí na dramaturgovi a interpretace na pojetí režiséra?

Pro pana Vajnara je orchestr tím "nejsložitějším hudebním nástrojem", který dirigent musí umět ovládnout. V práci dirigentově lze rozlišit dvě základní fáze. První je pracovním procesem spočívajícím v nastudování hudebního díla. Tehdy se dirigent rozhoduje o stylu a tempu, které výsledně dodává dílu charakter a náladu. Dirigent musí umět hudbu "rozpoutat a zase spoutat", neboť hudba je otázkou jak intelektuálně; tak citů. Jednotlivé složky orchestru musí "být vtaheny do děje" a později, ve druhé fázi, to znamená ve vlastním provedení, musí do děje vtáhnout i posluchače.

Někteří lidé tvrdí, že opera je zastaralá, a že je určena k zániku. Jaký je váš názor?

Na rozdíl od syntetického divadla, tzn. operety a muzikálu, které uplatňují širší výrazové rejstříky a jsou symbiózou zpěvu, hry a tance, je opera uměním, v němž vždy převládá stránka orchestrální a hlasová. Tyto složky vytvářejí hudebně-dramatické divadlo. Hudba a krása lidského hlasu působí na city a jedinečně obohacuje život. Věřím, že opera v této tradiční formě má v umění trvalé místo.

Které opery jsou na repertoáru Státní opery (bývalého Smetanova divadla) a Národního divadla v Praze a co rozhoduje o jejich výběru?

Letos hrají pražská divadla kolem dvaceti operních děl. Na programu je stále Smetanova Prodaná nevěsta, Hubička, Dalibor, Dvořákův Jakobín a Rusalka, Janáčková Její pastorkyňa, Káťa Kabanová a Liška Bystrouška; ze světových skladatelů jsou zařazeny opery Verdiho Rigoletto, Don Carlos; Pucciniho Bohéma a Madame Butterfly, Bizetova Carmen, abych jmenoval jen některé. Stavovské divadlo udržuje na repertoáru tradičně Mozartova Dona Giovanniho. O programu rozhoduje umělecká rada v čele s uměleckým šéfem; schopnost souboru a zájem návštěvníků diktuje pak konečný výběr. Vybírají se díla klasická a repertoár se neobměňuje příliš rychle. Rovněž

režie těchto oper je převážně tradiční. Soudobé opery zařazované nejsou, neboť o ně není zájem. Opera je stále ještě dotována státem, ale sponzoři jsou též nutní a tak ohled na zájem posluchače je prvořadý.

Jaká je v současné době popularita operních divadel, alespoň těch v Praze?

Návštěvnost je zatím dobrá, obzvláště představení ke konci týdne jsou vyprodána, ale hlavní složku obecnstva tvoří turisté, to jest cizinci.

Kdo je vaším oblíbeným skladatelem?

Já jako muzikant jsem vždy fascinován tím, na čem právě pracuji. Zamilovanost přichází s intenzitou a soustředěním se na to či jiné hudební dílo. Ale samozřejmě mám velmi rád Smetanu, Dvořáka, Janáčka a Martinů, Brahmse, Beethovena, Mozarta a Verdiho. Dirigoval jsem přes stovku oper od nejstarších až po soudobé a postupně jsem byl přitážen ke každé.

Ještě jsme si povídali víc, ale to všechno bylo před představením Rusalky v Melbourne. Ač na další setkání už čas nebyl, otázky se vynořovaly další.

Pár jsem jich tedy položila jednomu z dlouholetých členů MSO, který hrál na obou koncertních představeních. Dozvěděla jsem se následující:

František Vajnar nebyl prvním českým dirigentem, pod jehož taktovkou Melbournský symfonický orchestr hrál. Orchestr měl na nastudování to, čemu se říká "standardní čas", to je dva a půl dne. Dvořákova Rusalka byla nová pro orchestr, nikoliv však pro zpěváky Australské opery, kteří dílo již nastudovali pro předcházející představení v Sydney. Protože pan Vajnar mluví pěknou angličtinou, dorozumivací jazyk nebyl žádným problémem. Osobnost pana Vajnara vyzařuje životní energii, kterou dovede muzikantům předat. Je v něm jakási živá svěžest a čilost a nad tím vším vyžralá profesionalita...
Děkujeme panu Vajnarovi za jeho hudební návštěvu i za jeho milý rozhovor a těšíme se na shledanou.

ZK

V sobotu 14. května v 8 hodin večer hraje k tanci a poslechu skupina KUPODIVU.

Zábava dobrá a ceny mírné.

Lehká večeře k dostání v kuchyni a pití ve velkém výběru u baru.

Vstupné \$10,

místa si zamluvte na tel:435 3895.

Sokolské

zprávy

duben 1994

22. května ve 2 hod. odpoledne se koná mimořádná **valná hromada**. Důvodem jsou změny ve stanovách vyžadované zákony Australské federace. Účast je nutná.

V poledne před Valnou hromadou se můžete v Národním domě naobědvat.

V neděli 8. května ve 12 hod. je v Národním domě podáván při příležitosti Svátku matek oběd. Cena \$12.

Po obědě pořádá Eda Zlatý koncert předních sólistů Melbournské opery. Začátek ve 2 hod. odpoledne, vstupné \$25.

Tyto dvě akce nejsou spojené; kdo chce,

může přijít jenom na oběd nebo jenom na koncert. Těšíme se na Vás.

Dary na Sokolský list: p.Bidlová a p.Tikalová \$20, J. Augustin \$20, J. Zinkovský \$25, Z. Procházka \$20, S.Menšík \$15, E.Kovařík \$20 B.Mašín \$20, J.Dohnal \$20, S.Bělský \$25, p. Vodstrčil \$20, Z.Dub \$10, V.Šedivý \$10, S. Košťál \$35, J.Sklenár \$50, M.Nageli \$10, S.Nolch \$35, R.Rothová \$5, M.Mahlerová \$12, M.Svobodová \$12, G.Švehla \$20, P.Stone \$12, H.Tichý \$20, A.Podlesák \$20, K.Jančař \$20 G.Johal \$30, A.Semecká \$20 K.Palšovič \$20.

Dary na Sokolský slot: J.Klingerová \$10, F.Nový \$50.

Dary na Národní dům místo květin na uctění památky **Františka Váni:** O.Svozil \$20, J.Košnár \$50, A.Hájek \$25, Dr.F.Kopeček \$50, J.Starý \$50, S.Nolch \$50, E.Vosáhlová \$40, E.Fučík \$20, S.Bělský \$25, M.Hemala \$50, J.Grossman \$50, P.Homolka \$50, D.Hendersonová \$50, P.Grossman \$30, R.Kugler \$20, J.Kinda \$40, p.Culková a p.Koloros \$20, M.Vyhnálek \$100, M.Kantor \$150, L.Horák \$20, J.Nešpor \$25, M. a S. Ondráškovi \$50. Všem dárcům děkujeme.

*Oslava otevření Národního domu Sokol
19. května 1979*

Univerzita Karlova

Nejstarší univerzita střední Evropy,
založená 7. dubna 1348 Karlem IV,
císařem římským a českým,
králem je absol-
hledá svo- venty, roz- troušené
po celém světě, aby
jí pomohli v roce 1998
oslavit 650. výročí vzniku.

Přihlašte se, prosím, na adresu:

PhDr. Michal Škapa, Ovocný trh 3
116 36 Praha 1
CZECH REPUBLIC, EUROPE

STĚHOVACÍ SLUŽBA

Přestěhuji nábytek z vašeho domu, nebo bytu,
kamkoliv ve Viktorii.

**Volejte na : 704 7011,
018 036 948 nebo 018 587 998.**

Několik výtisků knihy Milana Touška

JASNOVIDNOST

je ještě k dostání. Cena \$12-00 i s poštovným.

Volejte tel: 03 - 531 6897

Fly Czechoslovak Airlines Airbus A310-300
from Singapore, Bangkok and Jakarta via Prague to all Central
and Eastern European destinations.

Contact your travel agent or Czechoslovak Airlines, Suite 808, Australia Square Tower, Sydney,
2000. Phone: 247 6196 Fax:232 1713.

OK
plus
**Frequent
Flyer**

Konzulát České republiky

500 Collins Street, Melbourne 3000.

Telefon: 03 629 6196

Čestný konzul Judr Milan Kantor

Fax: 03 629 1311

HANDYMAN

Kompletní domovní údržba a renovace.

Tonda Šrom

Tel: 701 0207

MARTIN VÁŇA (B.Bus)

MANAGEMENT ACCOUNTANT

9 Sackville Street, Heidelberg Heights, 3081

Tel. & Fax: 459 4312

Komerční ing.M.Váňa nabízí účetní a daňové služby v Melbourne a okolí.

Prague Cakes

jemné české pečivo a zákusky

Otevřeno denně od 8.30 do 5.30,
mimo pondělí a úterý.

31 BLUFF ROAD, BLACK ROCK

TEL: 589 0110

MEL: 85 - K4

Diamond Plating Co. Pty. Ltd.

Manufacturers of Precision
Industrial Diamond Tools

14 Shearson Crescent, MENTONE
VIC., 3194

Ph: 584 5566

Fax: 583 9339

Advokátní kancelář

M. Kantor solicitors

500 Collins Street, Melbourne

Tel: 03 629 6196,

Fax 03 629 1311

TAK ÚSPEŠNÝ A OSPEVOVANÝ "ZÁZRAČNÝ JEŽKO"
KONEČNE AJ V AUSTRÁLII!!!

 IPLICATOR

**NOVÁ AKUPRESÚRNA POMÔCKA PROTI
BOLESTIAM**

- ♦ Pomôže Vám s artritídou, migrénami, bolesťami v chrbte, krku a kľboch, nespavosťou, únavou svalov a kŕčmi
- ♦ Zlepší krvný obeh, pohyblivosť v kľboch a celkovú regeneráciu a vitalitu organizmu
- ♦ Určený k individuálnemu použitiu
- ♦ Okamžitý efekt, jednoduchosť použitia
- ♦ Bez chemikálií a mastičiek, ktoré sa vždy spotrebujú
- ♦ Nielen účinné liečenie, ale aj prevencia založená na poznatkoch tradičnej Čínskej medicíny
- ♦ Nízka cena za veľkú pomoc!

Malý (19 x 35 cm)...\$19.90 Veľký (38 x 68 cm)...\$34.90
(Plus \$4.90 za pošt. + balenie)

Viac informácií, tel. a písomné objednávky -
SLAV imports, PO Box 2430, Nth. Parramatta 2151
Ph:(02)633 5437 Ph/Fax:(02)687 2303

YES! PLEASE SEND ME MY IPLICATOR(S) FOR \$19.90 SMALL
(19X35cm), \$34.90 LARGE (36X68cm) PLUS \$4.90 POST. & HANDLING

NAME: Dr./Mr./Mrs./Ms. _____

ADDRESS: _____ P/CODE: _____

CHEQUE / MONEY ORDER FOR \$ _____ ENCLOSED

OR CHARGE MY BANKCARD MASTER VISA EXP. DATE ____/____/____

CARD NO.

Please allow 14 days for delivery.

SIGNATURE: _____

Inzerce v KVARTu: Měsíčně \$15, ročně \$120 .

SAFEWAY TRAVEL

agent for LUFTHANSA, LAUDA AIR, ČSA

Do Prahy od \$ 1570

332 Main Road East
ST ALBANS 3021
Tel: (03) 366 9299
Fax: (03) 364 1167

288 Carlisle Street
BALACLAVA 3182
Tel: (03) 534 4866
Fax: (03) 534 4206

322 Little Lonsdale Street
MELBOURNE 3000
Tel: (03) 670 8420
Fax: (03) 670 8812

Májová zábava

V Národním domě, 497 Queensberry Street, N, Melbourne

7. května v 7.30 večer

Hraje STUDIO 4

Večere, tombola, pití -

vše k dostání za mírné ceny.

Vstupné \$10, přijďte se pobavit a tím přispět na Národní dům.

SOKOL MELBOURNE 497 QUEENSBERRY ST., NTH. MELBOURNE, VICTORIA 3051 PH: 329 9922

REGISTERED BY AUSTRALIA POST
PUBLICATION No. VBH 6363

Sokolský List

THE CZECHOSLOVAK SOKOL GYMNASTICS ASSOCIATION LTD.

POSTAGE
PAID
AUSTRALIA

IF UNDELIVERED, RETURN TO
497 QUEENSBERRY STREET,
NORTH MELBOURNE, VICTORIA 3051